

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้านการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในวัดสุวรรณคีรีวงค์ องค์การบริหารส่วนตำบลคงพูน อำเภอคอนจัน จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาได้ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผล

การศึกษามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในด้านการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในวัดสุวรรณคีรีวงค์ องค์การบริหารส่วนตำบลคงพูน อำเภอคอนจัน จังหวัดกาฬสินธุ์การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาระดับก่อนปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดสุวรรณคีรีวงค์ องค์การบริหารส่วนตำบลคงพูน จังหวัดกาฬสินธุ์ และระยะที่ 2 ศึกษาการพัฒนากการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาระดับก่อนปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดสุวรรณคีรีวงค์ องค์การบริหารส่วนตำบลคงพูน จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในวัดสุวรรณคีรีวงค์ องค์การบริหารส่วนตำบลคงพูน อำเภอคอนจัน จังหวัดกาฬสินธุ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ในการเผยแพร่การจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดสุวรรณคีรีวงค์ การมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดสุวรรณคีรีวงค์ การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดสุวรรณคีรีวงค์ กับชุมชนและเครือข่าย และการ

เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ การบริการงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป

2. ศึกษาการพัฒนาการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาระดับก่อนปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดสุวรรณคีรีวงศ์ องค์การบริหารส่วนตำบลคงพูนง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 2 กลยุทธ์ คือ การประชุมปฏิบัติการและการนิเทศภายใน ปรากฏว่า กลุ่มผู้วิจัยได้ร่วมกิจกรรมที่ 1 กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ โดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสอนงาน และการมอบหมายงาน เพื่อให้ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน และเข้ามามีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของตน กิจกรรมที่ 2 การนิเทศภายใน เพื่อเป็นการประเมินว่าหลังจากที่เราได้ดำเนินกิจกรรมพัฒนาทั้ง 2 กิจกรรม คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดสุวรรณคีรีวงศ์ มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนมากน้อยเพียงใด และเมื่อมีความรู้ความเข้าใจแล้วได้เข้ามามีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของตนมากน้อยเพียงใด ดังรายละเอียดตามกรอบแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ผลการดำเนินการพัฒนา ผลปรากฏว่า

2.1.1 การให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดสุวรรณคีรีวงศ์ ตามบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครอง ครู และคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กฯ พบว่า หลังจากวิทยากรได้ให้ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครอง ครู และคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กฯ แล้ว คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กฯ เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองมากขึ้น โดย

2.1.2 บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครอง ครู และคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดสุวรรณคีรีวงศ์ ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดสุวรรณคีรีวงศ์ พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันร่างนโยบาย และ แผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดสุวรรณคีรีวงศ์ เพื่อนำเสนอให้เป็นแผนกลยุทธ์สำหรับใช้พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กฯต่อไป
- 2) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กเล็กทุกคน ได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทุกคน มีความรู้ความเข้าใจตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการและสนับสนุนให้เด็กเล็กทุกคนได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยทุกคนได้เสนอแนวทางให้มีการซื้อสื่อและวัสดุที่มุ่งเน้นให้เด็กได้มีความพร้อมตามเกณฑ์มาตรฐาน และร่วมกันสร้างสื่อเพื่อพัฒนาความพร้อมภายในศูนย์ คือ จัดสนามเด็กเล่นใหม่ และซ่อมแซมเครื่องเล่นที่มีสภาพชำรุด

และควรมีการพัฒนาให้บุคลากรทุกคน โดยเฉพาะครูผู้ดูแลเด็ก ให้มีความรู้ในด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก

3) ด้านการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจตระหนักเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และสามารถร่วมกันวางแผนในการระดมทรัพยากรเพื่อศึกษามีการประสานความร่วมมือระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กฯ กับชุมชน เพื่อระดมความร่วมมือในด้านงบประมาณแรงงาน มาใช้ในการดำเนินกิจกรรมการระดมทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม

4) ด้านการเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไปศูนย์พัฒนาเด็กฯ พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจในด้านการเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไปศูนย์พัฒนาเด็กฯ ดีขึ้นและสามารถเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กฯ โดยกำหนดไว้ในแผนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กฯ

5) ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กฯ กับชุมชนและเครือข่าย พบว่า จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ ติดตามประเมินผล กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความมั่นใจมากขึ้น กล้าแสดงความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางวิธีการต่าง ๆ ที่จะเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กฯ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยรับอาสาที่จะเป็นแกนนำการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ด้วยความเชื่อมั่นในแผนที่ได้เป็นผู้ส่วนร่วมวางเอาไว้

2.2 ผลการดำเนินการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหา ผลปรากฏว่า

2.2.1 ด้านการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของศูนย์พัฒนาเด็ก ผู้ร่วมวิจัยเสนอ นโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน เพื่อนำมาเป็นการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดสุวรรณคีรีวงศ์ ที่จะใช้ ในปีการศึกษา 2556 ได้อย่างชัดเจน และเหมาะสม

2.2.2 ด้านกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กฯ กับชุมชนและเครือข่าย กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีการกำหนดรูปแบบการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมและสามารถดำเนินการได้ อีกทั้งมีการกำหนดกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้าง

ความสัมพันธ์ที่ีระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กกับชุมชนและเครือข่าย คือ กิจกรรมวันบัณฑิตน้อย และจัดโครงการสานสัมพันธ์บ้านและศูนย์พัฒนาเด็กฯ

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่มีความสำคัญที่เหมาะสมสำหรับการนำมา อภิปราย ดังนี้

1. สภาพการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาระดับก่อนปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัด สุวรรณคีรีวงศ์ องค์การบริหารส่วนตำบลคงพยุง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปาน กลาง และรายอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมเสริมสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ในการเผยแพร่การจัดกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กฯ การมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กฯ การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้มี การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กฯ กับชุมชนและ เครือข่าย และการเสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ งบประมาณ การบริการงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่ม บุคคลซึ่งส่วนใหญ่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาซึ่งได้แก่ ผู้ปกครอง ซึ่งส่วนใหญ่จะประกอบ อาชีพเกษตรกรรม และรับจ้างไม่ค่อยมีเวลาที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน นอกจากนี้ ส่วนใหญ่ผู้ปกครองเห็นว่าตนเองขาดความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กฯ เพราะมีการศึกษาดำกว่าระดับมัธยมศึกษาจึงทำให้ขาดการประสานงานและร่วมมือกับทางศูนย์ พัฒนาเด็กฯ ในการจัดการศึกษาที่เหมาะสม ทำให้ผลการประเมินการมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของวรรณมา สุชนันทพล (2547 : 78 – 79) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ปัญหาที่คณะกรรมการ สถานศึกษาให้ความเห็นคือคณะกรรมการสถานศึกษาไม่มีเวลาร่วมประชุม ขาดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้บริหารขาดความสัมพันธ์กับชุมชน และโรงเรียนมีกิจกรรม มากแนวทางแก้ไข คือ จัดให้ทำกำหนดการประชุมไว้ล่วงหน้าให้ชัดเจน จัดอบรมสัมมนา เสนอข่าวสารประชาสัมพันธ์ให้กรรมการรับรู้ ผู้บริหารไปร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่าง สม่ำเสมอ มีการวางแผนการจัดกิจกรรมของโรงเรียนร่วมกันและบุคลากรของโรงเรียนให้ เกียรติยกย่องเห็นความสำคัญของคณะกรรมการ และแม่ชรี และคนอื่น ๆ (Mathie and others. 1997 : 79 - 85) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษา ผล

ปรากฏว่า การมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษาที่เน้นประสบการณ์ขั้นพื้นฐาน 2 ประการ ได้แก่ การประเมินจากการมีส่วนร่วม และการศึกษารายกรณีซึ่งชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมจะมีการแสดงออกมาเมื่อมีการประเมิน บางครั้งจะแสดงออกน้อยกว่าความต้องการ อันแท้จริงของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการจัดการศึกษามีหลากหลายในการประเมินที่แตกต่างกันออกไป และอเนก บุญที (2554 : 117) ได้ศึกษา การพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนบ้านหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย พบว่า ผลการศึกษาปัญหาและระดับสภาพปัญหาของคณะกรรมการสถานศึกษาต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารผู้วิจัย และกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้ทำการศึกษาโดยการจัดทำ Focus Group พบว่า สภาพการปฏิบัติงานและการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษายังไม่เหมาะสม กล่าวคือ คณะกรรมการสถานศึกษายังมีสภาพของการปฏิบัติงานและการมีส่วนร่วมในการบริหารอยู่ในระดับน้อย ส่งผลให้โรงเรียนไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร

2. การพัฒนาการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาระดับก่อนปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดสุวรรณคีรีวงศ์ องค์การบริหารส่วนตำบลคงพูน จังหวัดกาฬสินธุ์ ดำเนินการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติ แบบมีส่วนร่วม การการสอนงาน การมอบหมายงาน และการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล เมื่อครบ 2 วงรอบแล้ว ทำให้ ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน และเข้ามามีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของตน ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของอเนก บุญที (2554 : 117) ได้ศึกษา การพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนบ้านหนองบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย พบว่า ผลการพัฒนา คณะกรรมการสถานศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารให้ดีขึ้นผู้วิจัยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาโดยการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงานและการนิเทศ ซึ่งเมื่อเสร็จสิ้นทั้ง 3 กลยุทธ์แล้ว ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาเข้าใจในบทบาทหน้าที่ที่มีส่วนร่วมในการบริหารงานมากขึ้น และเกิดความพึงพอใจในผลสำเร็จของการมีส่วนร่วมที่ทำให้โรงเรียนได้รับการพัฒนา และไรด์เอาท์ (Rideout. 1997 : 3348-A) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : SBM) ในนิวฟันแลนด์ และลาบราดอร์ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษาเข้ามา มีบทบาทร่วมในการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่น ส่วนมากดำเนินการ โดยตั้งสภาโรงเรียน (School Council) การจัดทำข้อมูลใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน ครู-อาจารย์ ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์ ในด้านงบประมาณ หลักสูตร บุคลากร สภาโรงเรียนและ

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานผลการศึกษพบว่า ผู้ปกครองไม่เคยเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเลย ส่วนครูอาจารย์มีบทบาทร่วมในการจัดการศึกษาเพียงเล็กน้อยและมีขอบเขตจำกัด ส่วนผู้บริหารมีส่วนร่วมมากที่สุดทั้งผู้ปกครองและครู-อาจารย์ มีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบและร่วมมือในการดำเนินการจัดการศึกษา และต้องการให้สภาพโรงเรียนทำหน้าที่ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานดังกล่าว ไม่ต้องการให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาอย่างรุนแรงแต่ต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนแนวดำเนินงาน โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น ตลอดจนต้องการให้มีการกระจายอำนาจในการส่งงบประมาณมายัง โรงเรียนโดยตรง มีอำนาจในการบริหารจัดการบุคลากร โดยตรง ตลอดจนการปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นได้

3. จากการใช้กลยุทธ์ โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาระดับก่อนปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดสุวรรณคีรีวงศ์ องค์การบริหารส่วนตำบลดงพุง จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้มีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้วนั้น สามารถอภิปรายผล ดังนี้

3.1 จากการใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยจัดกิจกรรมให้วิทยากรให้ความรู้และร่วมกันกับครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ กำหนดแนวทางในการพัฒนาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดสุวรรณคีรีวงศ์ ทำให้ผู้ปกครองร่วมกันเสนอวิธีในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดสุวรรณคีรีวงศ์ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการประชุมเชิงปฏิบัติการที่นันทวัฒน์ สุขผล (2543 : 30-31) ให้ความหมายไว้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การฝึกอบรมรูปแบบหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ และสามารถนำสิ่งที่ได้รับการเรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ เพราะการฝึกอบรมวิธีนี้เน้นทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ รู้จักการแก้ปัญหา การหาข้อยุติให้ได้รับประสบการณ์ และเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน จากความหมายการประชุมเชิงปฏิบัติการดังกล่าวมา สามารถสรุปได้ว่าการประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นประสบการณ์ที่ใช้ในการแก้ปัญหาโดยการประชุมหรือฝึกอบรมทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

3.2 จากการใช้กลยุทธ์การนิเทศภายใน โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้วิจัย ดำเนินการ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ เพื่อให้คำแนะนำ ช่วยเหลือและประเมินผลการมีส่วนร่วม ทำให้ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการฯ ได้มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองได้รวมทั้งได้เข้าร่วม

กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับหลักกระบวนการนิเทศภายในที่กมล ศิริบรรณ (2539 : 113) กล่าวไว้ว่าการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ว่า การนิเทศภายใน หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหาร โรงเรียนฐานะของผู้นิเทศ และผู้จัดให้มีการนิเทศ กับผู้รับการนิเทศ ซึ่งเป็นบุคลากรใน โรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงพัฒนา ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในจุดหมายของหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับก่อนปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดสุวรรณคีรีวงค์ องค์การบริหารส่วนตำบลคงพูน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม โดยใช้การประชุม เชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน เพื่อเป็นการพัฒนาให้ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน และเข้า มามีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของตน และเข้าร่วมในการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดสุวรรณคีรีวงค์ องค์การบริหารส่วนตำบลคงพูน จังหวัดกาฬสินธุ์ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การดำเนินการด้านการบริหารการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ควรมีจัดประชุม เชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของตน และจัดกิจกรรมเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โรงเรียนอย่างต่อเนื่องและจริงใจ และควรมีการศึกษาดูงาน ในสถานที่ที่ประสบความสำเร็จแล้ว เพื่อนำมาปรับปรุงศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของตน

1.2 การดำเนินการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีการประเมิน นิเทศ และติดตามผล เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานต่อไป

1.3 ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ควรตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ครอบคลุมทุกด้าน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กฯ

2.2 การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการดำเนินการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน
ในการจัดการเรียนรู้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY